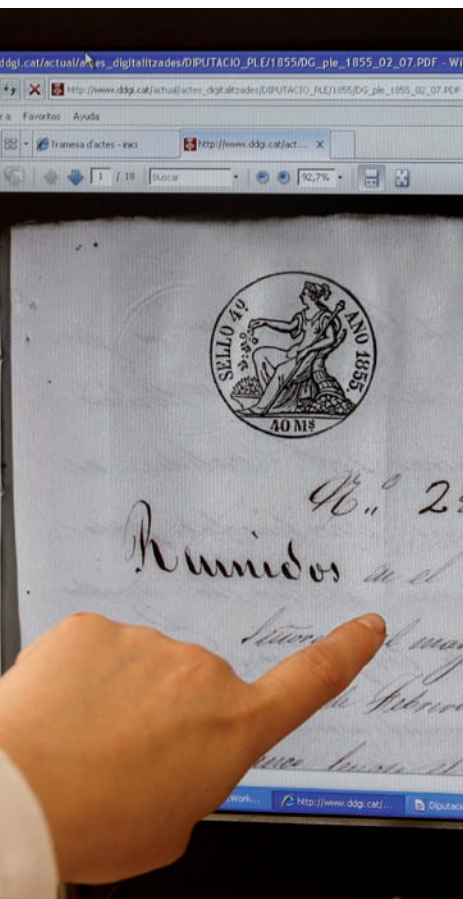

PERE DURAN

Els arxius del futur

Qualitat i autenticitat dels documents.
Gestió eficient de la informació

Preservació de la memòria digital. Compromís social i evolució positiva: i és que som més que cultura. A hores d'ara ja no hauria de ser agosarat parlar de futur quan parlem d'arxius i gestió de documents. Res ja no sembla indicar que els arxius siguin una cosa del passat i s'ocupin només del passat. Això ja no és així, i no ho és perquè els arxius han fet un immens esforç d'actualització i d'ampliació d'horitzons, funcions i competències.

JOAN SOLER JIMÉNEZ > TEXT

>> Arxiu General de la Diputació de Girona. Consulta en línia de les actes històriques del Ple digitalitzades.

Els arxius ja no són estrictament cultura, ni la seva vocació és merament cultural, ni volen seguir ancorats en una visió historicista o lligada als afers de la memòria. Aquesta rebel·lia, mostrada habitualment entre el col·lectiu professional, i mirada de transmetre entre la ciutadania en general, és el nostre punt d'atac cap a una innovació creativa en el sector dels arxius. Una innovació ineludible a fi i efecte de no haver de competir contra models disruptius que consideren la informació quelcom que està en una fase final de digitalització, arribant a un nou paradigma de predomini i imperi de la «dada» digital. Parlar del futur dels arxius vol dir parlar d'un pas endavant en la gestió de la informació, de la producció de documentació de qualitat i autèntica, i de la distribució de coneixement per a usos ben diversos.

Dades, informació i documents

Els arxius del futur seguiran ocupant-se de documents, però també de dades i d'informació. Existeix una genètica que relaciona els tres conceptes i que no permet dissociar-los en el món real. Les dades combinades produeixen informació, i aquesta, fixada en un suport, esdevé document. Els arxius ens hem ocupat sempre de documents, però ara ens haurem d'ocupar de la informació i de les dades. Però no només de gestionar-ho, sinó sobretot de garantir-ne la qualitat i l'autenticitat. Perquè allò que diferencia els arxivers dels altres professionals que gestionen informació i exploten dades és que disposem dels mecanismes per demostrar en tot moment si allò que ve transmès als ciutadans, amb independència del canal que sigui, té o no té garantia de genuïnitat, si és atendible, si és la font bona, si és creïble i fiable, i si efectivament és allò que diu ser.

Els arxius ja no són estrictament cultura, ni volen seguir ancorats en una visió historicista o lligada als afers de la memòria

PERE DURAN

Ho hem fet sempre en el món analògic, en el món «paper», però ara ho continuarem fent també en el món digital. I això té una incidència directa en l'ús que actualment i que en el futur es farà de les anomenades Dades Obertes. Res no tindrà valor per ser merament exposat a l'abast dels ciutadans. Un portal de la Transparència haurà de permetre veure l'original que n'ha produït el contingut exposat. Tot tindrà valor si n'és verificable el seu origen legítim.

Inocular eficiència des de les organitzacions a l'arxiu personal

Els arxius del futur seran agents fonamentals en la transformació i millora de les organitzacions. Afavoriran amb els seus mètodes la simplicitat administrativa, l'eficiència i l'eficàcia de les activitats, i permetran disposar en tot moment d'aquella informació neces-

sària i útil. Evitaran el creixement exagerat dels documents, reduint-los a documents recapitulatius, enriquits en informació, pertinents i ajustats a les necessitats. Potenciaran les capacitats del *reporting*. Els arxius seran els garants d'una bona gestió de documents, i d'una bona transició des de l'actual món híbrid, on conviuen paper i digital, cap a entorns plenament digitalitzats. L'ordre, el retrobament i la reutilització dels documents i la seva informació és un objectiu de qualsevol organització, i també de qualsevol ciutadà que revisa la documentació que disposa a casa per posar ordre a les seves idees. I no cal ser gaire organitzat: només cal tenir algun tipus d'organització, disposar de «sistema», fins i tot aquell sistema anomenat ordre del desordre; destinar-hi temps i, si cal, confiar en els professionals; organitzar, per retrobar, per reutilitzar. Hi ha algun plantejament més sostenible?

*>> Pergamins del fons de
l'Hospital de Santa Caterina
de l'Arxiu General de la
Diputació de Girona.*

Els arxius ens hem ocupat sempre de documents, però ara ens haurem d'ocupar de la informació i de les dades

MARC FERRÉS

>> Els documents electrònics s'emmagatzemen en els repositoris de les institucions.

Preservar la memòria digital

Els arxius del futur preservaran la memòria del present, és a dir, de l'ara i del demà; s'ocuparan de la preservació digital dels nostres dies i dels que vindran. O és que estem disposats a oblidar tot el que ha passat i està passant en aquests darrers anys de penúries? Els arxius seran garantia de memòria de qualitat d'allò que ha succeït als nostres avantpassats i d'allò que ens està passant a nosaltres. I perquè això sigui així, cal un doble procés. D'una banda, una des-sacralització dels arxius. Això vol dir que els arxius del futur no seran concebuts com a «temples» sinó com a espais d'intercanvi lliure de coneixement. De l'altra, una aposta tecnològica decidida. Això vol dir que els arxius del futur s'adaptaran a les noves exigències del món digital, tant preservant allò que neix digital com procedint a digitalitzar tot allò que segles i segles de vida en societat ha produït en altres suports. I és que parlar

de present o de futur no vol pas dir deixar de banda el passat. Però el passat cal que sigui comunicat en el present amb claredat a fi i efecte que produeixi evolució positiva i experiències de coneixement que promoguin la innovació, la regeneració democràtica i el dinamisme social. Parlar de tecnologia vol dir potenciar un camí ineludible a fi i efecte que no siguem contemplats com a mers museus de paper. Tots aquells que passin pels arxius ara i en el futur s'adonaran que la imatge clàssica de pols i paper vell és un lloc comú injust, no exempt d'un cert glamur, però allunyat clarament del que els arxius aportem i aportarem a la societat.

Un compromís més enllà de la cultura, un compromís social

La societat, les persones, el país: som fonts d'informació que permetem la creació d'identitats. No d'una sola, sinó d'aquells qui la necessitin. En això som i serem plurals,

Els arxius seran garants d'una bona gestió de documents, i d'una bona transició cap a entorns plenament digitalitzats

TORKILD RETVEDT

oberts, transversals i democràtics. Els valors que emanen de la informació que gestionem permeten que ens enriqueixim com a persones, que fomentem la cooperació en un món desigual i que compartim la millora i els beneficis. Sona bé. El que volem dir és que els arxius s'allunyan de la cultura elevada, sense menystenir-la; popularitzaran els seus fons i informació, per compartir-los; promouran la creació de nous negocis i l'emprenedoria amb processos de reutilització de la informació transparents i de qualitat; ajudaran els creadors, artistes i pensadors, però també els ciutadans mitjançant un accés obert a la documentació; es guanyaran la transversalitat a les organitzacions per tenir la capacitat d'oferir informació a qualsevol persona, col·lectiu o empresa que la necessiti per, com hem dit, promoure l'evolució positiva.

En conclusió, en un futur no gaire llunyà sortirem del jou actual dels departaments de Cultura que ens menystenen amb

els pressupostos més exigus, i prendrem possessió d'una posició més centralitzada i competitiva. I això passarà perquè la informació que custodiem no és només per a contemplació o consum cultural, sinó per a una reutilització social i compromesa. Aquest és el nostre compromís, i estem convençuts que així serà.

Joan Soler Jiménez és president de l'Associació d'Arxivers – Gestors de Documents de Catalunya.

>> *Sala de servidors del CERN (Suïssa).*

La informació que custodiem als arxius no és només per a contemplació o consum cultural, sinó per a una reutilització social i compromesa